Przedpłata wraz z przesełką pocztową na 1874 r. wynosi 4 zł. a. w.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Akademickiéj l. 5.

Pismo tygodniowe
poświęcone sprawom stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych
wychodzi co sobotę w objętości pół arkusza.

Nr. 16. Sobota dnia 6. czerwca 1874. I. rocznik.

Projekt statutu
„Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych"
według uchwały Dyrekcyi i Rady zawiadowczéj
Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie
stow. zar. z nieograniczoną poręką.

A. Cel i siedziba Związku.

§. 1. Celem ułatwienia rozwoju stowarzyszeń i popierania wspólnych ich interesów, tworzy się: Związek stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych dla Galicyi i Wgo ks. Krakowskiego, którego zadaniem jest:

a) rozpowszechniać stowarzyszenia przez wprowadzanie w życie nowych stowarzyszeń na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. N. 70. D. u. p.;
b) popierać rozwój stowarzyszeń przez ułatwianie wymiany doświadczeń i udoskonalanie wewnętrznego ustroju, tudzież udzielanie rad i wskazówek;
c) ułatwiać kredyt i obieg kapitałów pomiędzy stowarzyszeniami i w ogóle zawiązywać wzajemne stosunki;
d) zbierać daty i ogłaszać statystykę stowarzyszeń;
e) wydawać czasopismo i inne publikacje w sprawie stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

§. 2. Siedzibą „Związku" jest miasto Lwów.

B. Skład Związku.

§. 3. Należeć do „Związku" mogą wszystkie stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze oparte na zasadzie wzajemnéj poręki członków, a zatem stowarzyszenia: zaliczkowe, konsumcyjne, magazynowe, surowcowe, produkcyjne, budownicze i tp.

§. 4. Stowarzyszenie mające zamiar wstąpienia do „Związku", zgłosić się powinno na piśmie do Patrona Związku.

Zgłoszenie się o przyjęcie powinno zawierać zobowiązanie ścisłego dotrzymywania przepisów niniejszego statutu.

C. Prawa i obowiązki stowarzyszeń należących do Związku.

§. 5. Stowarzyszenia należące do „Związku" mają prawo:

a) stawiać wnioski do obrad Walnego Zebrania lub Wydziału;
b) brać udział na Walnych Zebraniach przez swego delegata;
c) zasięgać rady Patrona;
d) zażądać od Wydziału, aby tenże wrazie uznanéj przez siebie potrzeby wysłał swego delegata w miejsce siedziby stowarzyszenia;
e) korzystać z urządzeń ułatwiających zawiązywanie wzajemnych stosunków;
f) korzystać z pośrednictwa Patrona w wyszukiwaniu źródeł kredytu i umieszczaniu zbędnéj gotówki.

§. 6. Natomiast każde stowarzyszenie do „Związku" należące, jest obowiązanem:

a) zapłacić wstępnego 10 zł. a. w.;
b) płacić na rzecz „Związku" i jego cele wkładki corocznie przez Walne Zebranie uchwalić się mające;
c) nadsełać Patronowi sprawozdanie z każdego roku obrachunkowego wedle szematu przez niego sporządzonego, jakoteż z końcem każdego miesiąca wyciąg z obrotu kasy;
d) prenumerować przynajmniéj jeden exemplarz pisma za organ „Związku" uznanego.

D. Zarząd Związku.

I. Walne Zebranie.

§. 7. Najwyższą władzą „Związku" jest Walne Zebranie delegatów wybranych przez Rady Nadzorcze stowarzyszeń do „Związku" należących. Takowe zwołuje Patron na dzień przez Wydział oznaczony do miasta przez uprzednie Walne Zebranie wskazanego.

Dzień zjazdu i porządek dzienny ogłasza Patron zapomocą okólnika i czasopisma za organ „Związku" uznanego, przynajmniéj 14 dni przed dniem zebrania.

§. 8. Na Walne Zebranie ma wolny przystęp i głos w obradach każdy członek stowarzyszenia do „Związku“ należącego. Udział w głosowaniu jednak biorą tylko delegaci stowarzyszeń, zaopatrzeni w odpowiednie umocowanie.

§. 9. Każde stowarzyszenie do „Związku“ należące ma prawo wyboru jednego delegata.

Delegat jeden może zastępować trzy stowarzyszenia.

§ 10. Zwyczajne Walne Zebranie odbywa się raz na rok. Nadzwyczajne Walne Zebranie ma być zwołanem w przeciągu 14 dni:

a) gdy Wydział uzna tego potrzebę;

b) na wniosek jednego ze Stowarzyszeń do „Związku“ należącego, przez pięć innych takich stowarzyszeń poparty.

§ 11. Każde Walne Zebranie zwołane według przepisów niniejszego statutu (§ 7.) jest uprawnionem do powzięcia uchwały bez względu na ilość obecnych delegatów.

W uchwałach Walnego Zebrania i przy wyborach rozstrzyga absolutna większość głosów, oprócz wypadków w §§. 22 i 23 statutu przewidzianych. Wybory odbywają się tajnem głosowaniem.

Przy uchwałach powziąść się mających przysłuża każdemu z reprezentowanych na zebraniu stowarzyszeń jeden głos.

§. 12. Każde Walne Zebranie wybiera sobie przewodniczącego i zastępcę jego. Przewodniczący powołuje dwóch sekretarzy.

§. 13. Uchwały Walnego Zebrania są obowiazującemi dla wszystkich stowarzyszeń do „Związku“ należących, o ile się odnoszą do organizacyi „Związku.“ Rezolucje zaś, tyczące się wewnętrznego ustroju i zarządu stowarzyszeń, mają li tylko znaczenie rady udzielonéj przez Walne Zebranie.

Uchwały powzięte przez Walne Zebranie będą ogłaszane w czasopiśmie za organ „Związku“ uznanym.

§. 14. Walne Zebranie:

a) wybiera Wydział, jakotéż na propozycję Wydziału Patrona;

b) wyznacza komisję do rewizji rachunków rocznych „Związku“, oraz udziela absolutorjum z takowych;

c) uchwala zmiany statutu;

d) uchwala budżet przedkładany przez Wydział;

e) rozstrzyga o wykluczeniu stowarzyszeń ze „Związku“;

f) obraduje nad sprawami dotyczącemi stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w myśl §. 1. statutu;

g) wyznacza miejsce i czas przyszłego Walnego Zebrania.

II. Wydział.

§. 15. Walne Zebranie wybiera Wydział, złożony z sześciu członków, absolutną większością głosów, głosowaniem tajnem, na przeciąg lat trzech.

Wybieralnymi są członkowie dyrekcji i rad nadzorczych stowarzyszeń do „Związku“ należących.

Corocznie występuje z Wydziału dwóch członków, w miejsce których Walne Zebranie ponownie wybiera. W pierwszych dwóch latach o wystąpieniu rozstrzyga los, w następnych czas urzędowania.

Wybrani ukonstytuują się natychmiast w myśl §. 16. lit. a).

§. 16. Wydział załatwia następujące sprawy:

a) wybiera z pośród siebie przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza;

b) przedstawia Walnemu Zebraniu do wyboru Patrona, i oznacza wysokość wynagrodzenia dla niego;

Gdyby przedstawienie Patrona było niemożebnem podczas trwania obrad Walnego Zebrania, Wydział dokona wyboru Patrona i przedtsawi go następnemu Walnemu Zebraniu. W ten sposób wybrany Patron pełnić będzie obowiązki swego urzędu prowizorycznie, aż do najbliższego Walnego Zebrania. Toż samo odnosi się do wypadku, gdyby Patron z jakichkolwiek powodów ustąpił.

c) rozstrzyga o potrzebie wysłania swego delegata w interesie „Związku“ i na wezwanie stowarzyszeń, za co ma prawo zażądać od stowarzyązenia zwrotu kosztów;

d) ustanawia porządek dzienny dla Walnego Zebrania i wyznacza dzień, na który takowe ma być zwołane;

e) obraduje nad sprawami „Związku“ i wnioskami Patrona, jakotéż stowarzyszeń do „Związku“ należących, oraz uchwala o pismach i wszelkich publikacjach nakładem „Związku“ wydać się mających;

f) postanowienia o przyjęciu stowarzyszeń do „Związku“ się zgłaszających;

g) zawiaduje funduszami „Związku“ i składa corocznie rachunek z takowych.

§. 17. Wydział wspólnie z Patronem ułoży porządek czynności „Związku“.

§. 18. Posiedzenia wydziału zwoływane przez Patrona za porozumieniem się z przewodniczącym odbywają się w pierwszych dniach każdego miesiąca. Obradami kieruje przewodniczący wydziału. Na wniosek trzech członków musi być zwołanem w przeciągu pięciu dni nadzwyczajne posiedzenie.

Uchwały Wydziału, powzięte większością obecnych są prawomocne, gdy na posiedzeniu oprócz patrona, który ma głos stanowczy, obecnych jest trzech członków.

Przewodniczący bierze udział w głosowaniu — w razie równości głosów, wniosek upada.

III. Patron.

§. 19. Szczególne zajęcie się sprawami „Związku“ i jego rozwojem poruczone jest wybieranemu według §. §. 14 i 16. lit b. na przeciąg lat trzech Patronowi, który za pracę swoją pobiera wynagrodzenie według §. 16 lit. b).

Jest mianowicie obowiązkiem Patrona:

a) zastępować „Związek“ na zewnątrz i podpisywać wszelkie pisma od „Związku“ wychodzące;
b) działać w interesie rozpowszechniania stowarzyszeń i osobom zgłaszającym się o informacje, takowych udzielać.
c) stowarzyszeniom do „Związku“ należącym udzielać rad i informacji;
d) załatwiać wszelkie bieżące sprawy według instrukcji w myśl §. 17. wypracować się mającéj;
e) odwiedzać stowarzyszenia za uchwałą Wydziału (§. 16. lit. c).
f) sporządzać doroczny etat wydatków z kasy „Związku“ i przedkładać takowy Wydziałowi;
g) zapraszać na Walne Zebrania i narady Wydziału w myśl statutu;
h) wykonywać uchwały Walnego Zebrania i Wydziału.

E. Wystąpienie i wykluczenie ze „Związku.“

§. 20. Stowarzyszenie mające zamiar wystąpić ze „Związku,“ powinno o tem pisemnie uwiadomić Patrona na sześć miesięcy przed upływem roku administracyjnego, obowiązanem jest jednak uiścić wkładki na nie za rok bieżący według §. 6. lit. b. przypadające.

§. 21. Stowarzyszenie, które nie czyni zadość zobowiązaniom swoim w obec „Związku“, może być za uchwałą Walnego Zebrania na wniosek Wydziału ze „Związku“ wykluczonem.

F. Zmiana statutu i rozwiązanie „Związku.“

§. 22. Zmiana statutu nastąpić może tylko na mocy uchwały Walnego Zebrania większością $^2/_3$ głosów na zebraniu reprezentowanych stowarzyszeń, na wniosek Patrona, Wydziału lub pięciu stowarzyszeń do „Związku“ należących.

§. 23. Rozwiązanie „Związku“ uchwalić może Walne Zebranie tylko w takim wypadku, jeśli za takowem się oświadczy poprzednio pisemnie $^3/_4$ wszystkich do „Związku“ należących stowarzyszeń. W razie rozwiązania, funduszami „Związku“ rozporządzi ostatnie Walne Zebranie.

G. Załatwienie sporów.

§. 24. Wszelkie spory ze stosunków „Związku“ wynikłe rozstrzyga ostatecznie i nieodwołalnie Walne Zebranie,

H. Postanowienia przyjściowe.

§. 25. „Związek“ zastrzega sobie prawo rozciągnięcia swéj działalności na Szląsk i Bukowinę za poprzednim uzyskaniem na to zezwolenia c. k. władzy.

§. 26. Do utworzenia „Związku“ potrzeba, aby przynajmniéj piętnaście stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przystąpiło, a funkcję Wydziału i Patrona aż do ukonstytuowania pełnić będzie komitet wybrany przez podpisane reprezentacje stowarzyszeń.

Zaproszenie na pierwsze Walne Zebranie w celu ukonstytuowania się podpisze przewodniczący i sekretarz komitetu.

Stanowisko stowarzyszeń wobec kredytu hypotecznego.

(Ciąg dalszy).

1. Stowarzyszenie nie dąży do wyzyskania pracy na korzyść kapitału, celem ostatecznym bowiem jest zaspokojenie potrzeb kredytu. — Wzajemność.

2. Stowarzyszenie, o organach zarządu własnego, pochodzących z wyboru członków, wskutek dokładnéj znajomości miejscowości i osób w kole stósunkowo ograniczonem, jest zupełnie uzdolnionem do nadania swym operacjom największego bezpieczeństwa, a zarazem do usunięcia wszelkiego przymusu i drożyzny, do zastósowania swych urządzeń i organizacji odpowiednio do każdoczesnych potrzeb swych członków i prace te taniéj uskuteczniać, niż jakiekolwiek inne urządzenie. Samorząd.

3. Stowarzyszenie dostarcza kapitałom bezpieczeństwo instytucji hypotecznych, a po za tem jeszcze bezpieczeństwo osobistéj odpowiedzialności, bez strat na kursach listów zastawnych, bez których się może obejść i powinno. — Wypłata gotówką.

4. Stowarzyszenie (sc. osób) jest jedynie w stanie dostarczyć kredytu realnego dla uzyskania stałego kapitału obrotowego zapomocą zastawu inwentarza gospodarstwa rolnego lub przemysłowego, uwzględnia bowiem osobiste przymioty pożyczającego, a łączy zarazem pewność hypoteczną z odpowiedzialnością osobistą. — Lombard.

5. Stowarzyszenie, ubezpieczenie kredytu na wzajemności, w zastósowaniu do udzielania kredytu hypotecznego jest ubezpieczeniem hypotecznem, w którem odpowiedzialność osobista członków popiera i wzmacnia pewność rzeczową, a przeto dopuszcza posunięcie granic obdłużalności o tyle, o ile ona w ogóle dopiero stworzyła w stowarzyszeniach osób uzdolnienie do kredytu istot nie posiadających kredytu. — Ubezpieczenie hypoteczne.

6. Stowarzyszenia są w stanie ściągać depozyta na niski procent w małym kółku, i w biednych nawet okolicach, wysokie bowiem procenta i prowizje hypotek są tylko premią ubezpieczenia przeciw niebezpieczeństwu strat, które wskutek solidarnéj porękі stają się imaginacyjnemi — stowarzyszenia więc lepiéj ubezpieczają kapitał, niż jakiekolwiek towarzystwo ubezpieczeń. — Ubezpieczenie kapitału.

7. Stowarzyszenia przez gromadzenie udziałów czynią potrzebujących kredytu właścicielami przedsiębiorstwa, a wierzycieli oszczędzającymi — przy pośredniczeniu w udzielaniu kredytu realnego będą one jeszcze więcéj miały możności tworzenia własnego kapitału — co dziać się winno odpowiednio do zmniejszania się wartości podmiotowéj zastawu — i usunięcia sporu o zasadę renty. — Umorzenie.

W tych właściwościach stowarzyszeń spoczywają podstawy przyszłéj organizacyi, która stowarzyszenia uczyni odpowiedniemi do udzielania kredytu gruntowego.

„Czy stowarzyszeniom przy ich dzisiejszéj organizacji i kierownictwie uda się ściągnąć potrzebne kapitały dla potrzeb kredytu realnego, czy będzie to dla nich możliwem, uzykać u swych wierzycieli tak długie termina wypowiedzenia, jakich wymaga kredyt hypoteczny, czy stowarzyszenie może to wszystko bez przywileju, bez pomocy państwa, bez listów zastawnych i hypotecznych, bez pociągania kapitału widokiem ażjotaży i wysokich procentów, bez premji i prowizyi?“

Od załatwienia tych pytań zależy, czy stowarzyszenie jest w stanie oddać w przyszłości kredytowi hypotecznemu takie usługi, jakie dotąd już oddało kredytowi osobistemu, a na pytania te odpowiadamy potakująco.

Potrzeby kredytu gruntowego zazwyczaj bywają przeceniane; cenimy je za nisko, jeśli sądzimy, że chodzi tylko o uzupełnienie luk, jakie zostawiły stany prowincyonalne, ziemskie towarzystwa kredytowe, prywatni i instytucje, że chodzi tylko o obdłużanie części majątkowych, leżących między pewnością pupilarną a dalszą granicą obdłużalności jeszcze pewną $\frac{6}{10}$ do $\frac{7}{10}$ wartości, jeśli tego wymagają ich potrzeby, cenimy za nisko, jeśli sądzimy, że chodzi tylko o usunięcie chwilowych ambarasów, powstających przy spłacie wypowiedzialnych pożyczek hypotecznych.

Tu wystarcza kilka tysięcy talarów, aby obrócić kilka kroćstotysięcy, aby uniknąć tysięcznych kłopotów i uronień majątkowych, i stworzyć zbawienną konkurencją. Jak stowarzyszenie jeszcze nie myślało o zepchnięciu banków jako zbytecznych, ale stanęło w szeregach instytucji kredytowych jako pożyteczny ich członek, tak też, a nawet jeszcze mniéj będzie ono przypisywać sobie jedynie możność zaspakajania ogromnych i w różnych występujących formach kredytu dla własności ziemi. Będzie ono jednak poszukiwanem przez kapitał, i jako godnemu kredytu a nie chciwemu zysku pośrednikowi, przyjmującemu na się gwarancję i obowiązek zbadania hypoteki, będą mu powierzane znaczne depozyta do lokowania na hypotekach.

Ponieważ stowarzyszenie oszczędza kapitałowi bezpośrednie zetknięcie z dłużnikiem, i możliwie największą daje pewność punktualnéj spłaty procentow i kapitału ubezpieczeniem na hypotece wziętéj w zastaw, nagromadzeniem rat amortyzacyjnych, funduszem rezerwowym, właściwym majątkiem stowarzyszenia, nareszcie majątkiem wszystkich swych członków, przeto kapitał zwróci się do niego pod łatwymi warunkami dla kredytu realnego przynajmniéj o tyle, o ile się w ostatnich czasach odwracał z powodu rozwlekłości i niepewności. (C. d. n.)

Korespondencye.

Lwów dnia 1. czerwca 1874. Rozesłano w tych dniach ze Lwowa do wielu bardzo osób na prowincji odezwę, wzywającą ich do Lwowa na d. 16. czerwca b. r. na zgromadzenie w celu ukonstytuowania się w stowarzyszenie pod firmą: *„spółka rolnicza* z ograniczoną poręką.“ Według statutu wraz z odezwą rozesłanego ma być obok dostarczania członkom swoim potrzebnego im kredytu także i pośredniczenie w nabywaniu nasion do zasiewu, maszyn i narzędzi rolniczych, w kupnie i sprzedaży produktów rolnictwa, nareszcie ułatwianie w wydzierżawianiu lub nabywaniu majątków ziemskich, w parcellacji większych lub komasacji mniejszych. Są to zaiste cele, których ze skromnéj nazwy: spółka rolnicza, domyśleć się trudno, a które podobnoś najwięcéj określałaby firma: Bank rolniczy.

Jako curiosum podajemy niektóre ustępy odezwy mającéj zachęcić do utworzenia instytucji kredytowéj: . . . „udajemy się do Was Szanowni Ziomkowie, z ufnością w Waszą zacność i patryotyzm, iż temu, wątłemi siłami, lecz z sercem pełnem ufności w łaskę i pomoc Boską rozpoczętemu dziełu, z również szczerem i otwartem sercem w pomoc pospieszycie. Nie żądamy milionów od pojedyńczych, lecz wdowiego grosza, składanego na ołtarz Ojczyzny od wszystkich, którzy mają rzeczywiste poczucie dobra krajowego.“ . . .

„Nie oglądajmy się zatem na milionerów, — pozostawmy im giełdy wszystkich stolic świata, a pilnujmy raczéj, jak oka w głowie, roli naszéj, téj ziemi, która żywiła rodziców i praojców naszych, a dzisiaj przechowuje ich szczątki; pielęgnujmy ją, kochajmy ją, a dla ratowania jéj a z nią nas samych, podajmy sobie sami ręce, z szczerością i ufnością w pomoc Boską, ku przeprowadzeniu wspólnemi siłami rozpoczętego dzieła, tak ważnego dla dobra powszechnego.“

Zaglądnijmy do statutu, a znajdziemy pełno monstrualności, nie powiadamy już z zasadami stowarzyszeń, ale ze zdrowym rozumem pogodzić się nie dających, nie mówiąc już wcale, iż znajomości stosunków naszych (na które odezwa się powołuje) a ustaw tem bardziéj doszukać się niepodobna. Oto próbki: Dyrekcja składa się z **2** dyrektorów, a do ważności zobowiązania potrzeba podpisu przynajmniéj **3** członków dyrekcji.

Fundusze towarzystwa powstają z pożyczek przez towarzystwo zaciąganych — Członkowie opłacają na wstępie do towarzystwa wpisowe wynoszące $\frac{1}{4}$% od rocznego czynszu dzierżawnego lub przychodu — i zobowiązują sie do wpłacania udziałów w stosunku 5% do sumy rocznego czynszu dzierzawnego lub przychodu — zastępców dyrektorów wybiera Ogólne Zgromadzenie, na dyrekcji zaś cięży obowiązek zawiadomiania sądu handlowego o zastępcach dyrektorów mianowanych przez Radę nadzorczą. — Prawa jakie członkom przysługują wykonują oni na ogólnych zgromadzeniach, na których nie mają głosu. Towarzystwo posiada protektorów. — Z zysków przy podziale niknie 1% i t. p.

Prawdziwie nie wiedzieć co tu podziwiać, czy deklamację w odezwie czy nieuctwo w statucie.

Wydawca **Z. Medveczky.** Odpowiedzialny redaktor **Dr. Tadeusz Skałkowski.** W I. Związkowej drukarni we Lwowie Rynek 11.